Euroopa Parlament
2024-2029

Kalanduskomisjon

2024/0159(NLE)

14.11.2024

***

SOOVITUSE PROJEKT

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokolli (2024–2029) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

(12475/2024 – C10-0108/2024 – 2024/0159(NLE))

Kalanduskomisjon

Raportöör: Eric Sargiacomo

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 5

SELETUSKIRI 6

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI 9

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokolli (2024–2029) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta
(12475/2024 – C10-0108/2024 – 2024/0159(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (12475/2024),

– võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokolli (2024–2029) (12189/2024),

– võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 43 lõikele 2 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v ning lõikele 7 (C10-0108/2024),

– võttes arvesse oma ... muud kui seadusandlikku resolutsiooni[1], mis käsitleb otsuse eelnõu,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni hinnangut eelarvele,

– võttes arvesse kodukorra artikli 107 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 117 lõiget 7,

– võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,

– võttes arvesse kalanduskomisjoni soovitust (A10-0000/2024),

1. annab nõusoleku lepingu sõlmimiseks;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide ja Guinea-Bissau Vabariigi valitsustele ja parlamentidele.

[1] Vastuvõetud tekstid, P10_TA(0000)0000.

SELETUSKIRI

Guinea-Bissau Vabariik

Guinea-Bissau on 1,8 miljoni elanikuga riik, kus on 11 rahvusrühma. Pool elanikkonnast elab linnades ja eeldatavasti see suundumus kasvab. Ligikaudu 60 % elanikest on nooremad kui 25 aastat. Selles riigis on kõrge sündimus ning väikelaste suur suremuse määr (54,8 surma tuhande sünni kohta). Rohkem kui 40 % elanikkonnast on kirjaoskamatu. Pärast eelmise protokolli allkirjastamist on riik langenud ÜRO inimarengu indeksis (UNDP, 2021) 2 kohta ja on 179. kohal (193st).

Ajalooliselt on Guinea-Bissau majanduse alustala kodumaised loodusressursid. Põllumajandus annab 56 % riigi SKPst ja 90 % ekspordist, ning peamine põllumajandustegevus on seotud ühe kultuuriga, st kašupähklitega. Riigi üks peamisi lahendamist vajavaid probleeme on tootmise mitmekesistamine.

Avaliku sektori tuludest tuli rahvusvahelistelt rahastajatelt peaaegu kolmandik. ELi panus moodustas seejuures kolmandiku. ELi ja Guinea-Bissau kalandusalase partnerluslepingu kõige uuema versiooni alusel kalavarudele juurdepääsu eest ette nähtud hüvitis annab riigi rahandusse olulise panuse.

Tänu suurele, jõgede toodud toitainetega rikastatud mandrilavale ja hooajalistele hoovustele esinevad Guinea-Bissaus rikkalikud rannikulähedaste ja avamere kalaliikide kalavarud. Kaubanduslikku väärtust omavad eeskätt põhjalähedased liigid, väikesed pelaagilised liigid ja suured pelaagilised rändliigid, koorikloomad (krevetid, sealhulgas roosa süvahännak) ja peajalgsed (kalmaarid ja kaheksajalad).

Väikesemahuline kalapüük (sh elatuskalapüük) on tuhandete, sealhulgas osalt naaberriikidest pärit kalurite (eri hinnangud pakuvad siin erinevaid arve) ja nende perekondade elatusallikas.

Kalandustoodetega kauplemine ELiga on takistatud, kuna hoolimata Guinea-Bissau pingutustest ei suuda see riik täita ELi tervisenõudeid. Loodetavasti aitab seda olukorda parandada asjaolu, et selles valdkonnas on Guinea-Bissau suutlikkus suurenenud. See on toimunud tänu sellele, et loodi kvaliteedikontrolle ja analüüse tegev labor, mis sai pärast pika protsessi lõpuleviimist ka akrediteeringu (2014. aasta juulis; arendustegevus jätkub).

ELi ja Guinea-Bissau vaheline kalandusalane leping

Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vaheline esimene kalandusalane leping sõlmiti 1980. aastal. EMÜ/ELi liikmesriikide laevastikel on sellest ajast saadik olnud võimalik püüda Guinea-Bissau vetes. 2007. aastal allkirjastasid mõlemad pooled kalandusalase partnerluslepingu. Sellest ajast alates on lepingut rakendavaid järjestikuseid protokolle pikendatud vaikimisi ja/või läbirääkimiste teel. Pärast sõjaväelist riigipööret peatati leping ELi algatusel ajavahemikuks 2012. aasta aprillist kuni 2014. aasta oktoobrini. Viimasel ajal on kehtiva protokolli üle peetavad läbirääkimised näidanud, et üle on vaja vaadata rahaline toetus, mida kehtiva protokolli alusel antakse ELi laevadele eraldatud püügivõimaluste eest.

Kehtivat Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vahelise kalandusalase

partnerluslepingu (2024–2029) rakendamise protokolli kohaldatakse ajutiselt alates selle allkirjastamise kuupäevast, st 18. septembrist 2024. See kalandusalane leping võimaldab mitme ELi liikmesriigi laevadel kalastada Guinea-Bissau vetes.

Protokolliga nähakse ette püügivõimalused järgmist liiki laevadele: krevetikülmutustraalerid; kala ja peajalgsete külmutustraalerid; väikeste pelaagiliste liikide püügi traalerid; tuunikülmutuslaevad ja õngejadalaevad; ritvõngedega tuunipüügilaevad.

Leping puudutab mitut liiki ja hõlmab tuuni, samuti peajalgseid, krevette ja põhjalähedasi liike. Leping on osa Lääne-Aafrika tuunipüügilepingute kogumist ja on üks kolmest mitut liiki hõlmavast lepingust selles piirkonnas (teised kaks on sõlmitud Maroko ja Mauritaaniaga).

Lepingus sätestatud püügivõimalused lähtuvad parimatest kättesaadavatest teaduslikest nõuannetest ja järgivad Rahvusvahelise Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjoni (ICCAT) soovitusi.

Uue protokolli kohaselt on ELi viie aasta jooksul antav toetus hinnanguliselt 85 miljonit eurot, st 17 miljonit eurot aastas, millest 4,5 miljonit eurot eraldatakse Guinea-Bissau kalavarude säästva majandamise, kontrolli ja järelevalvealase suutlikkuse edendamiseks ning kohalike kalurikogukondade toetamiseks.

Lisaks ELi toetusele maksavad laevaomanikud Guinea-Bissau ametiasutustele litsentsi- ja püügitasusid, et saada püügiks luba. ELi toetused ja ELi ettevõtjate makstavad tasud moodustavad hinnanguliselt üle 100 miljoni euro suuruse rahastamispaketi viie aasta pikkuseks ajavahemikuks.

Raportöör loodab, et uus protokoll võimaldab ELil ja Guinea-Bissau Vabariigil teha tihedamat koostööd, et edendada kalavarude säästvat kasutamist Guinea-Bissau vetes ning toetada Guinea-Bissau pingutusi riikliku kalandussektori ja sellega seotud valdkondade arendamisel.

Aafrika Arengupanga ja muude investorite (nt Hiina) hiljutised investeeringud Alto Bandimi taristusse ja kalasadamasse, mis teenindab väikesemahulise kalapüügiga tegelevaid laevu (lossimise ja töötlemise osas), avavad riigi jaoks võimalusi, kuid vajaduste rahuldamiseks ei ole see piisav. Taristu arendamine Guinea-Bissau vetes tegutsevate tööstuslaevastike saagi lossimiseks, ladustamiseks ja töötlemiseks oleks eriti oluline mitte ainult operatiivsetel eesmärkidel, vaid ka riigi kalandussektori arendamiseks, ning see võimaldaks luua turud, jaotus- ja turustusstruktuurid ning kvaliteedianalüüsi laborid.

Raportöör on seisukohal, et leping peaks aitama suurendada riigi sõltumatust, toetama selle arengustrateegiat ja tagama selle suveräänsuse.

Raportöör soovitab seetõttu Euroopa Parlamendil anda säästva kalapüügi partnerluslepingu ja selle juurde kuuluva protokolli sõlmimisele heakskiit, sest need on olulised nii Guinea-Bissau Vabariigi kui ka ELi laevade jaoks, mis juba Guinea-Bissau vetes tegutsevad.

Euroopa Parlamendi sellealast rolli ja pädevust arvestades peab raportöör asjakohaseks ja vajalikuks võtta vastu kõnealust lepingut käsitlev muu kui seadusandlik resolutsioon, mis sisaldab parlamendi seisukohti ja soovitusi, mida Euroopa Komisjon peaks praeguse

protokolli kehtivusajal arvesse võtma (kuigi varasemalt ei ole komisjon seda kahjuks alati teinud).

Lisaks eespool mainitule soovib raportöör tuua esile järgmisi aspekte, millele oleks vaja pöörata erilist tähelepanu.

Leping peab edendama Bissau-Guinea kalandussektori ja sellega seotud valdkondade ja tegevuste kestlikku arengut ning suurendama kohalike loodusvarade kasutamise tulemusena riiki jäävat lisaväärtust.

Lõpetuseks rõhutab raportöör, et Euroopa Parlamenti tuleks igas etapis täielikult ja viivitamata teavitada protokolliga seotud menetlustest, protokolli pikendamisest ja rakendamisest, nagu on täpsustatud käesolevale soovitusele lisatud muus kui seadusandlikus resolutsioonis.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti projekti koostamisel sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
Europêche
European Transport Workers' Federation (ETF)
Coalition pour des Accords de Pêche Equitables CAPE/CFFA

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raportöör.

Kui loetelus on märgitud füüsiliste isikute nimi või ametikoht või mõlemad, kinnitab raportöör, et ta on esitanud asjaomastele füüsilistele isikutele Euroopa Parlamendi andmekaitseteate nr 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), milles on kindlaks määratud nende isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad tingimused ja sellise töötlemisega seotud õigused.